СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 119. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 23. травня 1931. VOL. XXXIX. No. 119. Jersey City, N. J., Saturday, May 23, 1931. THREE CENTS.

ДОМАГАЮТЬСЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ В СПРАВІ ЗАРАДИ БЕЗРОБІТТЮ

ВАШИНГТОН. — Сенатор Ля Фолет віднісся до президента Гувера від імени прогресовців з апелем в справі скликання надзвичайної сесії конґресу, призначеної виключно справі заради безробіттю.

Ля Фолет твердить, що слідуюча зима матиме понад 6,000,000 безробітних. Поправи в бізнесі не видно. Звіти з тягарового залізничого руху виказують, що цей рух з кождим тижнем малїє. Зменшується теж раз-у-раз сталева продукція, яку вважають показчиком промислового руху. Все те, каже Ля Фолет, промовляє за скликання надзвичайної сесії конґресу, бо треба знайти спосіб дійсної ліквідації економічного застою.

ПРОТИ БІРЖЕВИХ „МЕДВЕДІВ".

ВАШИНГТОН.—А. С. Бравн, президент „Бравн'с Ледерс, Інк.", каже, що причиною загальної економічної депресії є оргії, які виправляють спекулянти, котрі торгують вартісними паперами „на знижку", збиваючи в той спосіб штучно ціни паперів. Бравн взиває президента Гувера, щоби розпочав кампанію проти тих несовісних спекулянтів, яких називають на біржі „медведями".

БЕЗРОБІТНІ КРИМІНАЛЬНИКИ.

НЮ ЙОРК. — Із звіту „Ди Нешенел Коміті он Призон енд Призон Лейбор" виходить, що з вязниць звільняють тисячі злочинців, котрі вислуживши кару, виходять на волю і не можуть знайти ніякої роботи, та тому збільшають ряди рекетірів інтеліґентними і вправленими у тім ремеслі новими силами.

50-ЛІТНЯ РІЧНИЦЯ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер був першим бесідником підчас бенкету, влаштованого з приводу 50-літньої річниці Червоного Хреста. Президент віднісся до Американського Червоного Хреста та його провідників з найбільшим признанням за те, що Червоний Хрест не став аґенцією уряду, а спирався на добровільній жертвенности народу. Президент схарактеризував Червоний Хрест як „спілку держав" та підчеркнув, що між поодинокими товариствами Червоного Хреста ніколи не було війни і не буде, а тільки буде вічний мир і взаїмна пошана.

Між дальшими бесідниками треба згадати за суддю Макса Губера з Швайцарії, президента Міжнародного Товариства Червоного Хреста. Губер підкреслив особливо те, що Червоний Хрест учить молодь посвяти, безінтересовної праці для інших та лучить разом людей ріжних віроісповідань, націй, держав і партій.

ЗАЛІЗНИЦІ ХОЧУТЬ ПІДНЕСТИ ЦІНИ.

НЮ ЙОРК. — Залізничі підприємства, які оперують головно на сході, домагаються згідно підвишок оплат на перевіз товарів тягаровими поїздами. Кажуть, що тепер деякі залізниці не то, що не заробляють, але вже оперують з дефіцитами.

ДОСЛІДЖУВАТИМУТЬ ПЕДАГОҐІЧНУ СИСТЕМУ.

НЮ ЙОРК. — „Ди Стейт Борд оф Ріджентс" дозволив стейтовому комішенерови виховання перевести ревізію по міських школах у тім напрямі, щоби провірити педагоґічну видатність практикованої шкільної системи.

Є це перше того роду провірення, з якого надіються великих користей.

ФОЛ ПРИЗНАЄ СЕБЕ ЗА ХАБАРНИКА.

ВАШИНГТОН. — Алберт Б. Фол, бувший секретар внутрішніх справ засуджений на кару однорічної вязниці й заплату $100,000 за хабарництво, якого допустився при винаймі державних нафтових піль, не буде вже домагатися нової розправи, а тільки проситиме Найвищий Суд зменшення вимірен кари.

Адвокат Фола каже, що це зроблено тому, що Фол старий і слабий і не має сил далі процесуватися.

100 ПЛЯНІВ ЗМІНИ КАЛЕНДАРЯ.

РОЧЕСТЕР. — Джордж Істман, голова календарного комітету Злучених Держав, переслав до Ліґи Націй 100 ріжних проектів, які надіслали ріжні люди в Америці, котрі хочуть розвязати справу нового календаря.

Одні домагаються календаря з 13 місяцями, інші тижня з 6 днями і т. д. Ліґа Націй розпічне наради в справі реформи календаря дня 26 жовтня.

ЗАПЕВНЯЮТЬ ВЖЕ 35 ЛІТ.

БАЛТІМОР. — Джует Шавс, голова Демократичного Народнього Комітету, каже, що републиканці вже 35 літ запевняють нарід, що треба тільки вибрати президентом републиканця, а добробут уже запевнений. А яка це правда, каже Шавс, пізнати найкраще в часі небувалої теперішньої економічної депресії.

КЛОПІТ З НЕЗАЛЕЖНІСТЮ ФИЛИПИН.

Найближча сесія конґресу буде свідком цікавих сцен. Бо розбиратимуть справу негайної незалежности Филипин. Сенатори з фармерських стейтів будуть домагатися цілковитої незалежности, щоби в той спосіб позбутися конкуренції для американських фармерів. А Филипинці будуть домагатися ширшої автономії.

Уряд уважає, що незалежність Филипин була би тепер для Филипин економічною катастрофою, як теж спричинила би неспокій на Пацифіку.

ДІСТАВ ДЕВЯТЬ МІСЯЦІВ ВЯЗНИЦІ І $200 КАРИ ЗА ПЕРЕДЕРЖУВАННЯ КОКАЇНИ.

Недавно відбулася в Едмонтоні судова розправа проти Михайла Маланчука за нелеґальне передержування кокаїни. Знайдену при ньому кокаїну він взяв з едмонтонського „Дженерал Госпітал", в якому був занятий при чищенню кімнат і переношуванню хорих до операційної салі. Тому, що Маланчук оженився кільканадцять днів тому, суддя присудив йому невеликий вимір кари.

СКІЛЬКИ МЯСА СПОЖИВАЄ КАНАДА РІЧНО.

Протягом минулого року спожито в Канаді півтора біліона фунтів мяса. Лише з вінніпеґських різниць продано того року пів біліона фунтів мяса, а дві головні вінніпеґські різні мали протягом року поверх 20 міліонів долярів обороту.

СУД ПРИЗНАВ, ЩО ВИБИТТЯ ОКА Є ДОБРОДІЙСТВОМ.

Недавно на людній вулиці в угорській столиці, Будапешті, переїхав автомобіль жебрачку, наслідком чого вона стратила око й окалічіла на ногу. Шофера арештовано й жебрачка домагалася на суді від нього дві тисячі долярів відшкодовання. Оборонець шофера боронив його тим, що він зробив велику користь для жебрачки, вибивши їй око й зломавши ногу, бо це приноситиме їй великі матеріяльні користи в її професії. Цей оборонець так вміло представляв користи для жебрачки з покалічення, що не лише жебрачка, але й суддя повірив у те й призначав, що шофер не зробив каригідного вчинку, лише добродійство для жебрачки, та звільнив його від вини й кари.

ДИТИНА В ОКРОПІ.

В домі золочівського купця Бенціона Тисменіцера служниця прала білизну і залишила на коритарі котел з окропом. В неприсутности служниці до цього котла впала 7-літня Геня Зальц і хоч нещасну дитину зараз добули з котла, то вона померла серед страшних мук наслідком попарення.

З ЖИТТЯ ПОЛЬСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ У ФРАНЦІЇ.

В Аррасі арештували 6 Поляків еміґрантів, які, створивши фікційне підприємство „Товариство Ґірнича Домброва", вимантили на цілі того неіснуючого товариства 80 тисяч золотих від інших польських еміґрантів, обіцюючи їм проценти.

ЯСКРАВИЙ ПРИМІР ТЕПЕРІШНЬОГО КАНАДІЙСЬКОГО „ДОБРОБУТУ".

Мешканці містечка Сторджент Фолс, Онтаріо, звернулися недавно до своєї міської управи, щоби вона дозволила їхнім дітям ходити босо до школи, бо вони не в силі забезпечити їх в обуву. Остаточно міська рада згодилася на те, одначе при тім заявила, що як не вдасться їй дістати грошей на вдержання школи, то буде змушена закрити її. Містечко Сторджент Фолс замешкують робітники, які працювали в місцевій фабриці паперу „Абітібі". Поверх два роки тому закрито ту фабрику й вони опинилися без праці й без засобів до життя.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ КАНАДУ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ҐУБЕРНАТОР.

Албертійський фармерський посол із Бов Ривер, Е. Дж. Гарленд, питав у домініяльному парляменті, скільки коштує Канаду вдержування генерального ґубернатора. На це дістав відповідь, що річна платня ґубернатора виносить $48,666.66, а крім цього дістає він 50 тисяч долярів річно на видатки, звязані з подорожжю, 10 тисяч долярів на видатки, звязані з приниманням ріжних визначних осіб та з виступами на ріжних державних урочистостях, і 10 тисяч долярів на світло й опал. Отже річно дістає генеральний ґубернатор 127,666 долярів і 66 центів.

Крім того Канада мусить вдержувати резиденцію для генерального ґубернатора. Ця резиденція знаходиться в Оттаві і зветься „Рідо Гол". Річні видатки на вдержання цієї резиденції виносять пересічно 62 тисяч долярів.

Інші непередбачені видатки, звязані з побутом генерального ґубернатора в Канаді, виносять пересічно до 60 тисяч долярів річно.

ВИСАДИЛИ МІСТ І ВТІКЛИ ПЕРЕД ПОЛІЦІЙНОЮ ПОГОНЕЮ.

Три бандити напали ранком на готель в Егезис, Б. К., звязали Китайця-кельнера, забрали 500 долярів з огнетревалої каси та втекли на автомобілі. Повідомлена поліція кинулася в погоню за ними і коли вже була недалеко втікачів, почала стріляти до них. Бандити відстрілювалися й переїхавши через міст на ріці, швидко підложили під нього динаміт і висадили в повітря. Наслідком того втекли перед погонею.

БЕЗРОБІТТЯ В ПОЛЬЩІ.

Державний уряд посередництва праці обчислив, що в Польщі дня 18. квітня б. р. було 371,000 безробітних. Державну допомогу дістає 219,631 безробітних. У Львові є 9,010 безробітних, в Станиславові 5,624, в Дрогобичі 7,461.

ХАЙ ЖИВЕ ВІТОС!

„Пяст" пише, що в Сулошеві, пов. Олькуш, на одним вічу селянин Осип Каня підчас промови аґітатора ББ. крикнув собі: „Хай живе Вітос!" Селянина Каню потягнули за нарушення публичного спокою до відповідальности й покарали грошевою карою, мовляв, не можна вносити окликів на честь. Вітоса, який сидів у вязниці в Бересті. Селянин Каня вніс протип присуду спротив.

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЯ.

У Станиславові не позволила шкільна влада вчити ще одній учительській силі. А саме при нашій приватній народній школі ім. М. Шашкевича одержав ц. р. посаду учитель з університетськими студіями і з практикою в середних школах, бо в польській середній школі, де він передше учив, йому, як історикові, не позволили вчити. Та і тут заборонила йому Кураторія вчити „з причини недостачі кваліфікацій", хоч ця школа приватна і то без права прилюдности. Треба до того додати, що це одинацята з ряду випадок у Станиславові.

ДЕПОРТОВАННЯ З КАНАДИ.

Протягом минулого року депортовано з Канади 4,205 осіб. Міністер іміґрації Ґордон заявив у парляменті, що з того числа депортовано 2,864 осіб до Великої Британії, 237 до Злучених Держав, 157 до Польщі, 112 до Німеччини, а решту до інших европейських держав та до Нової Зеляндії, Новофундляндії, Китаю, Японії та інших країн. Депортовано їх з ріжних причин.

БЕЗРОБІТТЯ НА ЗАКАРПАТТІ.

На Закарпатті число безробітних в останньому часі помітно збільшилося. „Свобода" повідомляє, що до Ужгороду напливає тепер дуже багато робочого люду з сіл у пошуканці за працею, якої, на жаль, не знаходять. Стан тих безробітних дуже тяжкий.

НОВІ ВІДКРИТТЯ У ЗВІРИННІМ СВІТІ СИРІЇ.

Наукова експедиція, яку недавно вислав Еврейський університет в Єрусалимі у глибину Сирії, вернула з великою добичею. Вдалося їй ствердити, що в Сирійській пустині живе до сьогодня дикий осел. Про дикого осла згадується вже в Біблії, та вчені думали, що він давно вже вигинув. Вправді, як це стверджа експедиція, дикий осел не живе вже всюди в Сирійській пустині, але зате до сьогодні удержався на вузькім пасі цієї пустині, що тягнеться від Мосулю до Персії. В руїнах гордого колись грецько-римського міста Пальмири гніздяться досі дикі струсі.

Членам експедиції вдалося привезти до Єрусалиму в знаменитім стані два кістяки хетага або мисливського леопарда. Це звіря, зване інакше гепардом, є особливим посередним звеном між псами й котами, в якім мішаються прикмети обох родів. Цьому посередньому становищу відповідає також і духово ество цього звіряти. Вираз лиця гепарда є ще котячий, але з очей бе вже собача добродушність, лагідність і послушливість. Гепард не є дуже сильний, але надзвичайно хитрий і проворний. На дичину робить правдиві полювання з підходженням. Люди здавен-давна використали цю його мисливські прикмети, освоїли його і уживають в Азії до полювання, подібно як соколів. В цей спосіб став гепард, так як і наш пес, домашнім звірятем. Та кістяки гепардів, які привезла експедиція, це кістяки не освоєних мисливських леопардів, а диких. Їх застрілив один французький кольоніяльний урядник, як вони підкрадалися до отари овець.

ДАЛЬШІ АРЕШТИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

АРЕШТОВАНО БОЄВУ ҐРУПУ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — До командантури харківського Державного Політичного Управління (Чека) прийшло двох невідомих, одягнених в уніформи старшин військ Державного Політичного Управління. Вони просили, щоб їх пропустили до завідуючого вязницями та арештними будинками міста Харкова. Чекісти відібради від них тяжку теку, в якій знайшли великої сили вибуховий знаряд. З дальших доходжень виявилося, що вони хотіли висадити в повітря будинок головної чеки, щоб тим викликати в місті заколот і здезорганізувати чекістські апарати.

Разом з тим у другім місці чекісти арештували ґрупу українських військових, які творили боєвий відділ недавно викритої української військової організації, якої багато членів вже раніше арештовано. Ця група готувалася використати заколот, який повстав би вразі висадження в повітря головного управління чеки, щоб визволити з вязниць своїх арештованих товаришів.

Підчас комуністичних зборів у харківськім клюбі імени Артеми присутні активні партійці зажадали пояснень у цій справі від заступника голови української ради народних комісарів, Сербиченка, Сербиченко на це відповів сердито, що йому нічого в цій справі невідомо.

КРЕМЕНЧУК ПІД ВОДОЮ.

КИЇВ (Україна). — Місцева преса повідомляє, що розлив Дніпра затопив всю низову частину міста Кременчука, а також на другім березі залив великий промисловий осередок Крюків. Вода в Дніпрі піднеслася майже на 25 стіп вище свого звичайного рівня. Взагалі розлив Дніпра затопив величезні простори і багато сіл знаходиться під водою. Місцями вода змила цілі хати та інші господарські забудування.

Є також людські жертви, а крім того загинуло багато худоби та господарського дробу. Шкоди населення величезні. В одним місці вода вже доходить до залізниці, яка лучить Одесу з Харковом, що грозить перерванням залізниці.

Причини такої великої катастрофи, між іншим є ще й ті, що боротьба з повінню була зорґанізована запізно й не побудовано гребель у відповідних місцях. Деякі греблі були слабо побудовані й не витримали напору води, що ще погіршило повінь, бо затримало в штучних збірниках багато води, яка потім відразу хлинула, змиваючи на своїм шляху все, що лише попалося.

ГЛУМЛЯТЬСЯ НАД БЕЗРОБІТНИМИ.

ВАРШАВА (Польща).—Біля одної багатої віллі зібралося кілька тисяч безробітних, убого вдягнених і фізично виснажених людей. Вони старалися кождий поперед другого скорше дістатись до воріт віллі, біля яких один чоловік роздавав безробітним дрібні паперові гроші, а другий пропонував їм їхати до радянської Росії, де вони матимуть добру платню й роботу. Поліція старалася розігнати великий натовп людей.

Подібна сцена відбулася також біля радянського консуляту у Львові. В обох випадках радянські кіно-оператори фотоґрафували на фільму сцени, які там відбувалися. Коли на другий день безробітні прийшли до віллі, а у Львові до консуляту, щоб умовитися про поїздку до Росії, то тут виявилося, що то був лише звичайний трик. Комуністам треба було мати для пропаґанди фільми заворушень безробітних та розгаяння їх польською поліцією.

Дізнавшись про це, безробітні влаштували ворожу демонстрацію проти большевиків. Поліція і цим разом розгаяла демонстрантів, щоб не допустити до небажаних ексцесів. Та тепер большевики вже не фільмували цих сцен. Серед робітництва й безробітних запанувало велике обурення на такі „трики" большевиків, що роблять собі жарти з робітничої недолі.

ГЕНДЕРСОН БУДЕ ПРЕДСІДНИКОМ КОНФЕРЕНЦІЇ ПО ОБЕЗЗБРОЄННЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — На засіданню Ради Ліґи Націй одноголосно вибрано англійського міністра закордонних справ, Гендерсона, майбутнім предсідником конференції по загальному обеззброєнню держав. Вибір Гендерсона на це становище є персональний, а тому незалежно від того, чи він буде підчас скликання тієї конференції в уряді Англії, чи ні, він буде головувати на конференції.

Цим задоволена найбільша амбіція Гендерсона. На своїм черговім засіданню Рада Ліґи Націй між іншим радила над способом боротьби з рабством в Ліберії, яка є членом Ліґи Націй.

ВИКИДАЮТЬ ЄЗУЇТІВ З ЕСПАНІЇ.

БАРЦЕЛЬОНА (Еспанія). — В місцевій міській раді та в інших містах Каталонії ухвалено резолюції з вимогою негайного виселення за межі републики всіх єзуїтів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОЛОДЬ ДО МОЛОДІ.

В першу чергу слово до старшого покоління: Читаймо те, що пише, які думки висказує й чого домагається наша молодь! І всі ми стараймося піти їй назустріч, бо вона заважить на нашім майбутнім в Америці, яке буде таким, яким буде наша теперішня молодь.

В нашім органі появляються час від часу голоси молоді, писані здебільша англійською мовою. Читайте їх, українські матері й батьки, і давайте їх читати своїм дітям. Це їм прийде легко, бо це по англійськи. І просіть їх, щоби вони переповіли вам зміст тих голосів по українськи, якщо добре не розумієте по англійськи. В той спосіб буде подвійна користь: старші пізнають, що пише та як думає тут роджена молодь, а молодь навчиться розбирати ріжні важні справи по українськи. А крім того набере більшого знання української справи.

З того боку голос Стефана Шумейка, молодого правника з Нюарку, який поміщено у вчорашній „Свободі", заслугує на особлившу увагу. Годиться піднести його пораду, щоби наша молодь висказувала завжди велике здивування, коли який чужинець нічого або дуже мало знає про Україну. Так, це є добрий і культурний спосіб реаґовання, бо знати про Україну належить уже сьогодня до вимог, які ставиться до кождої культурної й освіченої людини в світі.

Та заки поставимо ту вимогу до чужинців, треба її поставити насамперед супроти нашого власного молодого покоління. З цього боку треба нам повитати кожду спробу молодого покоління до організації та його освідомлення щодо пізнання того народу, з якого воно походить. І ось тут стоять перед нами важні завдання. Старшому поколінню треба тепер, поки ще не запізно, підпирати всіми способами організації молоді й ті видавництва, які молодь видає. І треба наставати на своїх дітей, щоби вони належали до українських організацій молоді та щоби читали видавництва, видавані для молоді. А далі, щоби привикали звільна до українських часописів і українських книжок. А зацікавити можна молодь хочби нашим часописом вже тому, що ми подаємо дуже часто богато матеріялу англійською мовою. Молодь має отже добру нагоду пізнати, що пишуть про наші політичні змагання, чи наші культурні надбання американські чи чужинецькі ґазети.

Памятаймо на те, що кождий поклик молоді мусить знайти підпору в усього свідомого старшого громадянства. Бо в той спосіб поможемо ідейним молодим одиницям продовжувати ідейне діло батьків.

В. Богуш.

Господарська незалежність України.

(Докінчення)

Звичайно в будуччині українське скотарство значно збільшиться, а головно піднесеться його якість та зміниться самий характер скотарства. Так нема сумніву, що машинізація хліборобської продукції та поширення ріжних способів перевозу приведуть безперечно до зменшення скількости коней та волів, як це вже й сталося по деяких европейських країнах або у Злучених Державах та Канаді, а натомісць піднесеться значно скількість молочної худоби, свиней та овець. Тимбільше, що українська незалежна держава зможе налагодити досить широко вивіз масла, солонини, та ріжних мясних продуктів або консервів, а внутрішнє їх споживання теж безперечно побільшиться. Таксамо утворення української текстильної промисловости причиниться до поширення вівчарства взагалі, а особливо піднесе скількість тонкорунних овець. Перед війною Росія вивозила з українських земель значну скількість худоби та мяса. Нині совітська Україна ледви спроможна сама себе забезпечити мясом, а проте Москва навіть тепер силоміць вивозить з українських земель свині та ріжну худобу.

Цікаво буде зазначити, що соборна Україна, посідаючи 0.6% світового простору і 2.5% населення нашої планети, добуває нині майже 3% світового видобутку вугля, 5% залізної руди, понад 10% манґану і коло 1% нафти, виробляє 4% чавуну, 3.5% криці, 6% цукру, 13% бараболі, 3.5% кукурудзи, 10% пшениці, 20% жита, 9% ячменю і 4% вівса та посідає 6% коней, 3.5% рогатої худоби, 3.2% свиней і 2.6% овець. Себто у світовому масштабі питома вага української металюрґії та взагалі важкої промисловости за виїмком добування нафти, а також хліборобської продукції, та навіть скотарства перевищує її відсоток населення (2.5%). Особливо кидається в очі, що Україна продукує понад 10% світової продукції пшениці, жита, ячменю та вівса докупи. Цей факт свідчить, що Україна на світовій арені нині належить не так до промислових, як до рільничих країн, що виразно видно таkож у порівнанню України з Европою.

Так соборна Україна, посідаючи коло 15% европейського простору (без терену Совітського Союзу) та майже 15% населення, добуває лише до 7% вугля, 10% зал. руди, 50% манґану, і коло 30% нафти, а рівнож виробляє майже 9% чавуну, 7.5% криці, понад 20% цукру, 20% бараболі, 21% кукурудзи, майже 30% пшениці, 40% жита, 25% ячменю і 10% вівса та посідає 25% коней, 12% рогатої худоби, 10% овець, і 8% свиней. Ще більшу господарську ролю відограє соборна Україна на Сх. Европи. Посідаючи всього 4% простору Совіт. Союзу та 33% його населення, вона добуває понад 80% вугля, майже 70% залізної руди, 40% манґану і 12% нафти. Разом з тим, Україна виробляє 75% чавуну, понад 70% криці, 87% цукру, 44% бараболі, 70% кукурудзи, коло 50% пшениці, 36% жита, 57% ячменю і 23% вівса. Поза тим вона посідає 27% коней, 25% рогатої худоби, 30% свиней і 20% овець.

Отже кидається в очі, що на Сх. Европи домінуюче значіння України полягає у виробництві чавуну та криці, у добуванню вугля та залізної руди, а також у хліборобській продукції (Україна продукує коло 35% всього збіжжа Сов. Союзу). Навпаки, українське скотарство не досягає відсотка населення, себто Росія має більш розвинене скотарство. Знову в порівнанню з Европою Україна має ще замало розвинену металюрґію та взагалі важку промисловість. Таксамо українське скотарство теж не знаходиться на належному рівні. Себто лише у хліборобській продукції Україна переважає Европу (на 14% населення продукує понад 25% збіжжа).

Не зважаючи на свої природні богацтва та велике господарське значіння на Сх. Европи, Соборна Україна не відограє нині в европейському та світовому торзі тої ролі, яка їй належиться. Це звичайно передовсім тому, що Україна знаходиться під режімом ріжних окупантів, які не лише грабують українські богацтва, а й унеможливлюють їй налагодити безпосередні торговельні зносини з ріжними країнами Европи та світа взагалі. І справді Москва збройною силою прикувала 3/4 українських земель до Росії, господарський центр якої всебільше переноситься до Азії, тоді як Україна в минувшині була досить щільно повязана з Европою тай нині тяжить до господарських і культурних взаємовідносин з нею. А знов Польща та Румунія, опанувавши рештою українських земель, таксамо затримують їх господарський та навіть культурний розвиток. Не дивно, що нинішний торговельний обмін поміж Україною, Росією, Польщею та Румунією уважається за внутрішний, а вивіз чи довіз соборної України навіть за межі окупаційних держав теж рахується в Европі за російський, польський або румунський. Тому саме дуже важко докладно зясувати, яку саме ролю відограють українські землі у світовому обміні.

Проте той факт, що народне майно соборної України виносить тепер до 20 міліярдів долярів (майже в 20 разів менше за народнє майно Злучених Держав та в 2.5 разів менше за майно Німеччини), а річний народній прибуток досягає понад 3 міліярди долярів (майже вдвічі менше за народній прибуток Франції і в 4 рази менше за прибуток Великобританії) вказує виразно, що питома вага України у світовому торзі повинна бути дуже значною. З нашого погляду зовнішний торг соборної України виносить до 3 міліярди долярів, себто становить коло 4% світового торгу.

І це, не зважаючи на те, що українська нація, знаходячись у кольоніяльному становищі, змушена довозити чи вивозити ріжні свої або чужинецькі продукти лише за дозволом та на засадах торговельної політики окупаційної влади, що звичайно приводить до величерних втрат, як також до явного грабунку з боку пануючих націй. Тимчасом незалежна Україна буде закуповувати чи продавати свої, а також чужинецькі продукти та вироби, лише там і в тих розмірах, як це буде їй вигідно або доцільно для розбудови українського народнього господарства. Тому нема сумніву, що Україна, здобувши собі незалежність, зможе піднести питому вагу у світовому торзі навіть двічі, себто українська нація з часом мабуть дожене французьку, а може й німецьку.

Одним словом: Україна посідає всі підстави бути одною з найбільш економічно самовистарчальних країн світу, а українська нація має можливість стати заможньою, культурною та могутньою, як тільки вона здобуде собі власну незалежну державність. Себто лише суверенна соборна Україна зможе відогравати в европейському та світовому господарському життю ту велику ролю, яка їй дійсно належиться.

СУДЯТЬ БЕЗ КІНЦЯ

Боротьба кожного поневоленого народу за свої права вимагає великих жертв. Але колиб сьогодня найшовся той, що давби фільмову картину страждань української нації за послідних 12 років, він бувби в міліон разів більшим ґенієм за Данте, а представлений ним демон міліон разів більший за дісельдорфського вампіра. І в наших часах загального упадку моралі, затрати меж добра і зла, людей на вид тої картини убивавби їх власний жах.

Майже день що день відбуваються суди, ухвалюють присуди смерти, але і без них „своїм порядком" йдуть розстріли, тисячі й тисячі мандрують в тюрму, звідки більшість вже не повертає, нищиться майно народу, і так без кінця, без меж, без виглядів ще сьогодня на скору нашу перемогу.

Що сьогодня мені, те завтра тобі, — каже стара римська пословиця. І там і тут, — на Східних і Західних Землях — ця пословиця збірає денно своє багате жниво. Дія постійно трівае, на картині міняються особи, села, міста, частини земель. Серед тої грізної боротьби, за здійснення нашого ідеалу, бажання всіх бажань, бувають також такі картини, яких сьогоднішний наш рівень національної свідомости та культурности вже ніяк не виправдує.

Хто міг вже забути харківський процес Спілки Визволення України, ту картину, що саміж таки Українці малювали? Перший, що кинув каменем по наказу Москви, був проф. Лозинський, а за ним пішли дальше свої всякі Любченки. Скільки хамства й людської подлости виявили вони підчас процесу! Як там опльовано і московським калом облято нашу державну ідею! І як ми, читаючи це тут, „скубли свої чуби" й скреготали зубами. Мовляв, — для добра ворога Українці Українців нищать. В нашій добі це найбільш болючий удар, який не фізично, а морально роздирає людину, ширить в народі зневіру, паралізує думку та спричинює несвідоме опускання рук. Це більш, як бути пораненим фізично рукою ворога в отвертім бою. Такі рани легко і скоро не гояться!

За короткий промежуток часу, в якому не затих ще гомін нанесеного удару харківським процесом, довелось нам приняти і видержати новий, ще більш грізний. Та масакра на Західних Землях невинного населення, звірячий садизм над ідейним нашим священством та жіноцтвом, ті хамські клини над дорогою кожному національно свідомому Українцеві памяттю С. В. Петлюри, що розбещена польська воячня, назвавши одну із своїх жертв іменем С. В. Петлюри, наказувала йому командувати скатованими селянами та плювати їм в скровавлене обличчя. „Ти Петлюра, роби це", гукали вони. Повторилась лише з деякими відмінами історична колись трагедія Немирова. Там одно місто, а тут сотні сіл і десятки міст. Там 25 тисяч мешканців згинуло, а тут удар одержало 7 міліонів, більше: ціла нація.

І ось так українська державна ідея і боротьба за її здійснення стали якоюсь дволичною потворою, яку по одній стороні бють свої і Москалі, називаючи її польською інтриґою, а по другій бють свої й Поляки, називаючи її московською інтриґою. І там і тут однакові свої і однакові аранжери. Там і тут заяви побажання кращого успіху й розвитку Москви та Польщі для добра українського народу. Там і тут поза батьків, які все знають й одинокі на правильнім шляху і тільки по їх ньому боці правда, хоча вони йдуть з тим чи іншим національним ворогом. Два шляхи вказують вони: один через Москву, а другий через Польщу й обидва ці шляхи мали завести наш народ до його найвищої мети.

А дійсність зовсім інша. Нарід іде своїм власним шляхом, своїми власними силами пробивається вперед. Створились ось так три шляхи, з яких два, через Москву і Варшаву, мусять зникнути.

Саме тепер йде на Західних Землях послідний акт минулорічних подій. Відбуваються масові процеси масово арештованих. Хто вони ті арештовані, їх вже охрещено своїми, а тому щедро вимірюється довгі роки тажкої тюрми молодим ідейним людям, з яких більшість не поверне вже, так, як не повернуть заслані на Соловецькі острови. А в цей час доходить вістка із Східних Земель про нові великі арешти та що большевики заарештували також проф. Лозинського.

„Діло виконав, може бути розстріляний", це метода наших національних ворогів, яку випрактикували вони на українському народі протягом довгих століть. І так буде воно повторюватися аж до часу, поки український нарід у своїй тяжкій боротьбі, йдучи своїм власним шляхом, не видасть із себе таких провідників, які разом з ним тим шляхом на Україні, а не з Москви чи Варшаву на Україну підуть. Щойно тоді ми наблизимося до здійснення нашого ідеалу й до закінчення ворожих судів над нашою державною ідеєю.

(„Незалежність")

Д-р А. Т. Кібзей.

СПОМИНИ З ПОБУТУ НА УКРАЇНІ.

(13)

На стації „Негайної Медичної Допомоги."

Зараз по відвіданню Софійського Собору один з священиків, на мою просьбу, завів мене на стацію „Негайної Медичної Допомоги", яка є одною з установ т. зв. „Окрздоров'я" в місті Київі й находиться при вул. Рейтарській ч. 22. Є це медична інституція зорґанізована й підпомагана через управу міста та через інші дружні інституції. Вона займається першою допомогою в нещасливих випадках каліцтва або яконебудь іншого захоріння.

Мабуть ніде в Европі ні у нас в Америці нема подібної інституції.

Є тут шість чи сім лікарів, котрі виконують службу день і ніч, неначе у нас вогнева сторожа. Коли хтонебудь в місті захоріє або коли приключиться яке каліцтво чи нещасний випадок, то „Негайна Медична Допомога" („Меддопомога") одержує автоматичний сигнал з місця випадку і сейчас висилає на те місце моторовий, скоропоспішний амбулянс з лікарем, пістункою для хорих (норсою), з бандажами, лікарствами, лікарськими приладами і т. і. — словом, з усім, що є конечно потрібне до уділення першої лікарської допомоги. Перша поміч дається зараз на місци випадку чи захоріння, коли це можливе, а коли ні, то по тимчасовім заосмотренню привозять пацієнта тим самим амбулянсом на стацію негайної Меддопомоги і тут сейчас дають справді негайну медичну допомогу або — коли треба — то й операцію переводять. Коли пацієнт, по одержанню першої допомоги, може сам, власними силами вернутись до дому та коли не заходить наглячa небезпека для його здоровля й життя, то пускають до дому його самого або відвозять в міру якости випадку чи хороби; колиж пацієнт поважно скалічений або поважно хорий, то відвозять його до лічниці.

Ця інституція є справді гідна похвали. Дає вона безплатно негайну поміч всім, хто кличе, й то без огляду на становище чи заняття пацієнта, без огляду на те, чи пацієнт „пролетар" чи „дрібний буржуй" і т. д. — Добре булоб, щоби й у нас в Америці подібну інституцію заснували.

„Червоний Куток".

В лікарні негайної „Меддопомоги" зазнайомився я з начальником (завідателем) цеї інституції, д-ром Шараєвським. Він обводив мене всюди, показав ціле заведення, представив мене свойому персоналови і т. п.

При огляданню заведення я звернув увагу між іншим на одну салю, прибрану в червоні кольори, з величезним портретом Леніна на стіні, зі столиками, лавками і т. д. Д-р Шараєвський пояснив мені, що це т. зв. „червоний куток". Тут в свобідних від праці хвилях кождий лікар, лікарка, чи хто інший з персоналу міг заходити та спокійно читати книжки, журнали, часописи і т. і. Тут є також бібліотека. Такі „червоні кутки" — як казав д-р Ш. і як я сам про це переконався — були при кождій більшій інституції чи заводі.

У нас в Америці є для лікарів звичайно кімната для курення (смокінґ рум), де лікарі перебувають в свобідні хвилі, коли знаходяться в шпиталі. На Радянщині ці кутки не призначені на курення, але на відпочинок, на читання, на революційні думки, на збори і т. і. — Це також дуже практичне; шкода тільки, що тут поширюється мабуть більше комунізм ніж лікарська підготовка або освіта.

Доля лікарів на Україні.

З д-ром Ш. я пішов до його мешкання. Складалося воно з двох кімнат, в яких містилася їдальня, кухня, спальня і т. і. Д-р Ш. оповів мені, що він жонатий. Його жінка лікарка, працює при однім з київських шпиталів. Мають вони двоє дітей; та дітей я не застав дома, бо були десь під доглядом комуністичного притулку чи там у „кіндерґартен", тоді, коли батько й мати працювали в шпиталях. Коли судити після того, що д-р Ш. і його жінка займають визначні становища та коли взяти під увагу, що у них діти є то того роду мешкання на чотири особи, і то мешкання, зложене з двох невибілених, підленьких кімнат, виглядало дуже вбоге. І за те держава брала у них 12 рублів ренту на місяць! (Всі будинки належать до держави). Д-р Ш. мав 3 рублі платні денно, а так само і його жінка — то є разом 6 рублів. Та це не багато, бо один добрий обід у Київі коштує півтора до двох рублів. А що й казати про інші необхідні річи, як приміром одіння і т. п., не згадуючи вже приміром про прогульки, театри і т. д. За тих 3 рублі лікар мусить виконувати службу 6 годин денно. Приватної лікарської практики в С. С.С.Р. нема. Всі лікарі й інші споріднені фахи є зорґанізовані і злучені в т. з. „Медтрост", котрим завідує держава й розділює службовиків-лікарів між ріжні інституції, шпиталі, заводи і т. д. І всі вони одержують однакову платню, хіба котрий з них має більші впливи в „компартії", вищу ранґу і т. п. Але коли якийсь лікар попаде в підозріння, або — як то кажуть — станеться „неблагонадьожним", то його можуть викинути з орґанізації, а тоді і держава не дає йому ніякої посади; такому приходиться голодувати або шукати іншого заняття. Але це не так легко знайти й не так легко до нового заняття приймають.

Так було і в Київі. Багато лікарів, старших і молодших, не могли добитись до державної служби мимо того, що були на державній лісті (списі). Приходилось їм голодувати, бо не мали звідки вижити. Приватної лікарської практики не тільки нема, але вона прямо заборонена. Щоби ратувати себе від голодової смерти, лікарі ті заснували лічницю „Червоного Хреста". Тут зєднались усі безробітні лікарі, відкрили величезну клініку, урядили її фахово, дали добру обслугу людям і показався знаменитий успіх. Люде середнього стану, що мають більше рублів як „пролетаріят", зачали відвідувати якраз ту клініку, бо тут мали ліпшу обслугу, кращі вигоди як у державних шпиталях. Одначе і ця клініка є під державним доглядом і всякий чистий дохід, по сплаченню лікарів і по покриттю інших видатків, віддається державі. Книговодство, розчислення і т. п. ведеться тут дуже пильно, але лікарі і з того вдоволені, бо можуть прожити, собою заряджувати та ратуватися від безробіття, а може й від голодової смерти.

Такий є тепер стан медичної професії на Україні.

(Дальше буде).

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

"Ukrainian Girl," Syracuse, N. Y.—The editor may withhold your name from publication, if you so desire, but he must know your name. Give your name and address, and your correspondence will be taken into consideration.

С. А., Алентавн, Па. — Не можуть.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Український концерт на „Українськім Тижни".

В вівторок вечером відбулося відкриття „Українського Тижня" на виставі американської організації „Гом Мейкинґ" в Ґренд Сентрал Пелес в Ню Йорку. Хоча про се вже писалося в нашій ґазеті, я вважаю за потрібне додати ще свої вражіння як учасника.

Після вечері подавали українські страви: борщ, голубці, ковбасу й інше. Пані Волка сказала, що стравами сими вже давна цікавляться Американці й Американки, що ходять по всяких реставраціях. Богато з них заявило свою цікавість знати, як вони робляться. Тому пані Волка представила панну Велинґтон, яка довідалася про те, як робиться ті страви й може розказати про се гостям. Панна Велинґтон справді виступила та описала одну за другою, як називаються, як робиться й як подається. Говорила вона, що їй треба було три дні навчитися, як завивати „голубці", але зробила їх богато лекше. Цікаво було дивитися на гостей: можна було сподіватися, що вони зроблять знуджену міну, щоби показати, що таке бабське діло, як варення, їх не обходить, але тут вони всі, мужчини й жінки, уважно слухали „рецепт" та видно богато з них маркувало собі в голові.

Концерт відбувся в концертовій салі „Ґренд Сентрал Пелес". Виступ п. Придаткевича й пань Гребенецької й Корчакової подобався Американцям наперед самим укладом виступаючих. Вони виступили не на сцені, але на переді сидження, немовби серед самих гостей. У них не було концертової пози. Немовби серед гостей знайшлися гості-аматори, що хотіли своїм таланом забавити гостей. Подобався теж вибір пісень. Се все були пісні народні, власне такі, за якими линуть тепер Американці пересичені правильними „штучними" концертами. Тай пісні йшли в певному порядку, від поважніших постепенно до веселіших, так, що слухач переходив постепенно від одного чувства до другого. Як тріо скінчило свою програму, публика довгими оплесками жадала додаткових нумерів.

Танки відбувалися на сцені. Сцена не була для сього спеціяльно прибрана. Представляла вона нутро американської „лоґ кебин", яка дещо нагадувала нутро гуцульської хати. Се відповідалоб деякому танкови, але не всім. Богато танків буде певно робити краще вражіння, як для кождого танку буде зроблена відповідна куртина.

До танків пригравав на скрипці п. Герман при акомпаніменті фортепяна. Я думав собі, як богато краще було би, якби музика не була все одна та сама, якби приміром до одного танку грала сама скрипка, до другого ціла сільська музика: скрипка, цимбали і бас, чи яка там інша, а до ще іншого танку таки сама проста пастуша сопілка. Припускаю, не всі танки відбуваються на Україні при одній музиці, в одній обстановці, а се більшалоб би цікавість Американців, не разилоб би одноманітністю та помоглоб би вичути кождий танок.

Ці уваги певно не є образою ні для пані Авраменкової, яка сі танки тут витвела, ні для гр. Германа, котрий добре грав до танків і заповідав їх доброю англійською мовою. Я тут тільки показую, як можна ще краще зробити. Я певний, що ми зуміємо се зробити, бо на сій виставі я завважав, що строї танцюристів були богато краші, як се звичайно буває. Наперед, строї були нові, не витерті, чисті. Не було вже тої дешевини, з якою наші деколи виступали. Все було зроблене з доброї, солідної матерії. Кольори були сильні, але дібрані добре й не разили своєю яскравістю. Прикрас було богато, але вже скромніщі, як передтим. Тому одяги вже менче вражали переладованням прикрас, і тому аж мило було глядіти на сцену, вкриту прикрашеними людьми, як поле квітом.

Видно було теж поступ у виступі. Одна точка йшла за другою без довгих прогалин. Все виходило природно, одно з другого. Деколи трійка або чвірка танцювала танок, який тільки що відтанцював один танцюрист; навіть се не вражало, бо все йшло скоро, з розмахом. Та ще було би краще, якби те вийшло було так, немовби більше загорілий гуляка пускався в танець перший сам, а другі запалювалися його видом. Американці, які й на народні танки дивляться очима, привиклими до водевілів, ждуть від кождого виступу чогось нового, чого передтим ще не було. Нам запізно їх учити дивитися інакше, спокійніше. Здається, що хочби на початку, ми мусимо приноровлюватися до них та давати все нові танки в скорім темпі один за другим. Се вимагає упорядковання танків у такому порядку, щоби знова все виходило в одну цілість, щоби вражіння поволи змінялися з одного в друге. Виступ танцюристів у „Ґренд Сентрал Пелес" уже зробив таке вражіння, а се видно з того, що коли танки закінчено, всі гості далі сиділи немовби прикуті до місць. Всі видно хотіли би ще більше побачити. Се не значить, що ми маємо давати їм більше: ліпше, щоби вони встали жалуючи, що було замало, ніж вони мали вставати з місць, ще як танок не скінчився.

Впало мені в очи також заховання американських пань, що уряджували сю виставу цілий тиждень. Передовсім, з яким поважанням вони говорили про українські пані, що помогли їм уладити тиждень і концерти. Пані Волка нахвалитися не могла пані Скубової, Абрагамовської, їх посвяти енерґії, роботячости. Видно, що говорила вона з переконання. Не було в її голосі зависти, що хтось вміє щось краще.

„Український Тиждень" і два концерти були влаштовані заходами товариства „Про-Америка", котре осуджує відрубність, яку потомки старих імігрантів завели супроти нових імігрантів. Товариство показує на великі шкоди для американського громадянства з такого розділу та кличе Американців пізнатися з новими пришельцями в Америку. Воно вчить їх закинути погорду до імігрантів, бо й сей іміґрант має вартісні річи, прикмети й культурні надбання, якими родовитим Американцям не пошкодить навчитися. З тою ціллю власне „Про-Америка" уладжує вистави, концерти для ріжних національних груп, даючи в той спосіб пізнатися з іміґрантами тої нації. Перший такий тиждень був призначений для Українців і аранжери тижня запевняли, що українська група успіхом українського тижня причинилася богато до успіху завдання, яке собі поклало товариство „Про-Америка".

Сей успіх рівночасно додає нам пошани до української культури. Ся культура переважно селянська, а прецінь вона зацікавила й захопила Американців навіть з вибагливим смаком. Се нам додає захоти до дальших виступів.

Гість.

У музею.

— А тут, прошу панів, бачите діру, крізь яку пролетіла смертоносна куля.

Турист: То страшне! Колиб були заткали діру, заки ще куля пролетіла, може булоб попощастило ще вратувати життя!

У МУРИНСЬКІЙ ШКОЛІ

Початок шкільного року в Ґабоні, в Конґо, виглядає інакше ніж в інших краях. Описує се читач париского часопису „Квотідієн". Він змальовує дуже цікаво, як такий перший шкільний день виглядає у муринськім селі. Учителі французької Ґвінеї не можуть рахувати на те, що їх ученики приноровляться до дисципліни та порядку. Багато їх втече зараз першого дня та вганяють по лісах. Із сорок записаних школярів прийде всього лише двацять пять. Буває й таке, що неодна муринка скаже своєму чорному пестієві: „Не йди там! Розпорять тобі живіт і зідять твоє серце!" Потім, самособою, на велике невдоволення батька або ватажка села, нема такої сили, щоби приневолила хлопця, аби йшов до школи. Муринам не подобається така установа, як школа. Дітей потрібно дома, головно дівчата мусять матері все мати під рукою. Хтож ішов би до криниці по воду, хто в поле або на базар купувати? Хто вважав би на маленького братчика?

Та помало і тут настає зміна. Мурин радо посилає свої діти до школи, писати і говорити мовою панів, по французьки.

Перед кожним початком шкільного року є кожне таке муринське село справді схвильоване. Все кричить, утікає, балакає. Всі збираються серед села. Кольоніяльні урядовці приходять у білих одягах, у тропікальних шоломах. Кілька звучних ударів у бубон, а потім нараз тихо. Білий старшина, якого ордери вилискуються до сонця, виступає та каже:

— Мусите посилати свої діти до школи. Це ліпше для вас і для вашої будуччини. Ми не відбираємо вам вашої релігії, ні звичаїв, лише ваших дітей навчимо нашої мови. Пізніше могтимуть говорити з нами, могтимуть нам сказати, коли ви будете чогось потребувати. Будуть з них такі люди, як ми. Могтимуть охороняти всі ваші справи, а пізніше й виконувати службу.

Перекладчик перекладає кожне речення старшини. Всі слухають дуже уважно. Багато батьків притакує головою, погоджуються зовсім з його думкою. Лише кількох дідусів, із поморщеними лицями, та начальник мавчать. Їх очі глядять незгливімо. Бачать чортове копито в тих гарних обіцянках. Знають уже добре „культуру" білих. Мурин, який говорить по французьки, є вже для них ренеґатом.

Така церемонія треває пів години. Потім знову бубнить бубон. Тепер батьки тиснуться довкола учителя, який записує дітей. Вони сміються, або сваряться. Наука може зачатися на другий день.

Школа. Звичайна буда з бамбусу, чотирокутна або у формі ґранати, відповідно до околиці. Самособою, бувають теж школи під голим небом, серед праліса, серед височезних трав і опяняюче пахучих цвітів. Учитель, це старий, досвідчений мурин. Стоїть гарно випростуваний та держить у руці білу крейду, ввесь пронятий свідомістю свого обовязку та переконаний про вагу своєї особи. Перед ним сидять на землі школярі ріжного віку, так як прийшли. З оподалеки дивиться тривожно кілька матерей. Коли ж бачать, що їх дітям не діється нічого злого, сяють їх очі. Тому, що є чимало племен і діялєктів, годі вчити в мові туземців. Тому вчаться „малі ніґри" відразу по французьки. Вчитель напише на таблиці слово, поясняє поодинокі букви та каже кождому школяреві повторити це слово пятьдесять і сімдесять разів. Потім наука кінчиться відспіванням якоїсь пісоньки. Перший шкільний день покінчився. Невеличкий гурток дітей вибігає з криком і галасом на двір, на свободу. Тут муринята в нічому не ріжняться від наших школярів, які після науки мусять виладувати свою енерґію, вкричатися після сидіння. Горді вертаються додому, щоби розповісти, як то було в школі.

Одначе вчитель має ще довгі тяжкі праці, щоби половити „паршиві вівці", які не хочуть ходити до школи. Біґає від хати до хати, грозить і переговорює з батьками. Колиж такого втікача зловить, витягає його за вуха. Муринятко перелякано залупає очима та оправдується в своїм діялєкті: „Так, так, школа. Та я не знати, що нині бути школа..."

СПОРТ.

UKES START SEASON WITH FIVE WINS IN ROW.

U. G. C. A. A. Tossers meet Phoenixville A. R. S. June 7.

The Ukrainian Greek Catholic Athletic Association Baseball team of Chester, Pa., has started the 1931 baseball season with a bang: the Ukes won their first five games in row. Each of the Ukes pitchers won his first game. Kocapy won his first from the Vets. of Foreign Wars by a score 8 to 7, making this game the six game in a row for the U. G. C. A. A. nine when they open their first season in 1926.

The teams that the U. G. C. A. A. nine played.

U.G.C.A.A. 8, Vets of For. Wars 7;
U.G.C.A.A. 12, Sears & Roebuck 2;
U.G.C.A.A. 11, North Chester A.A. 10;
U.G.C.A.A. 3, Jeffery A.C. 1;
U.G.C.A.A. 21, St. Anthony C.C. 2.

Kocapy, Edynak, Higgins, Kozubal and Yank were the pitchers who won their first game. The U. G. C. A. A. team will travel to Phoenixville on June 7th and cross bats with Phoenixville A. R. S. nine.

Any Ukrainian team wanting games can write to Michael Oleynick, care of U. G. C. A. A., 3118 W. 3rd Street.

Yours in Sports,

Michael K. Oleynick,
Mgr. of U. G. C. A. A.

Провідник (до туристів): Оцей беріг, прошу панів, це французька границя. З другого берега відбивається вже еспанський відгомін.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЩИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В. Тоболяков.

НЕСПОКІЙНЕ ЖИТТЯ.

(З большевицького гумору.).

Товариш Тихомирів не виходив із своєї кімнати чотири дні. Пятого дня затріво жені комірники вибили поліном тонку дошку з дверей та продісталися в кімнату.

Картина була шабльонова: на долівці — тіло, в затисненій руці — бальончик, на столі — лист.

— Направду — отруївся!

— Цікаво — хто за нього поплатить довги за комунальні услуги?

Мешканці підняли тіло незвичайно холодне, наче лід, і поклали на канапку, повну ям.

Семен Петрович, як партійник, прочитав листа, в якому тов. Тихомирів пояснював свій поступок:

„Товариші та горожани! Я хвилево відходжу від того неспокійного життя з дуже важної причини: я бажаю тишини та спокою. Не якоїнебудь мертвої години, а, — мертвих десятиліть!

Не думайте, що я рішився на те відразу. Ні! Я довго уперто старався приноровити до обставин. Я з усіх сил старався змягчити лютуючу довкола мене клясову боротьбу, я старався вспокоїти розсатанілі темпи. Одначе всі мої зусилля пропали даром.

Передовсім ви знаєте, як я шукав кімнати при тихій родині. А перша тиха родина, в яку я попався, була в дійсности відділом клініки для божевільних. Чоловік — пропаґандист, жінка — актив літературної ґрупи, синочок — піонір*), домробітниця**) Настя — делеґатка. Вони безупину говорили про темпи, про пятилітку, бігали по суботниках, розліплювали стінґазети.

Інші тихі, хай буде вільно сказати, родини були ще енерґічніші! Теж саме з роботою. Я перекинув десятки місць. І кожде нове було ще більше неспокійне ніж попереднє.

Я пробував змінювати їх на основі інформатора „Ввесь СССР." В поазбучному порядку я був в АОМС, Акушерській техніці, Арменкіно й АХР. Усюди кипіла боротьба! Всюди ударники, суперництво. Ні хвилиночки спокою та тишини. Тоді я став шукати місця потихіше, інакше.

Якось раз налюбувався я образом Левітана „Над вічним спокоєм" і поїхав на північ та почав працювати в Союзрибі. З самого початку я справді мав спокій. Одначе скоро змінили предсідника, поважаного тов. Фрумкина, повели завзяту боротьбу із скуповуючими, а навіть із заможними рибалками, біля яких поправді кормилася біднота, стали будувати колхози (колективні господарства) і взагалі життя стало неспокійне. Я відійшов. На прощання я чув у клюбі концерт ударної бригади артистів, що приїхали на гостинні виступи. Вони виконували чудесні річи: „Втишіться, хвилювання й пристрасти", „Успокій мене" й інші. Передовсім мені сподобалася „Тишина! На деревах не здрігнеться листя!" Подумайте лише: не здрігнеться листя! А ти тут сам дрожиш, від неспокою, наче листочок. Я постановив піти на музикальний відділ. На другий день, як лише я ввійшов у Музтрест, розгорілася дискусія про факстрат, про шляхи пролетмузики. Я ледви встиг забрати відтіля ноги та партбілет!

Після Музтресту я навгад кинувся в Палату мір і ваг, у відділ асенізації, у Великий та Анатомічний театр, у купальняний трест, одначе й тут барабани вдаряли до наступу.

А тут іще наближається третій рік пятилітки. Боротьба пійде ще завзятіша. Самокритику, ударність, суперництво розвинуть ще більше! Дякую гарненько! Коли мене вважають уже тепер опортуністом, то щож буде далі?!

Не моя вина, що я народився більше для епохи, коли царі були „тихіші".

Ось чому я втікаю від життя. Не зовсім утікаю, затямте собі, щоби не було помилки! Відходжу на якийсь час! Я заморожуюся на дві пятилітки!! Я зараз випю фляжончик рідкого повітря та перейду в стан анабіози. В замороженому стані я, наче судак (риба), можу переховатися до кращих часів. Прошу обходитися обережно та не ставити коміть головою. Членські вкладки заплачені по нинішний день. Кальоші й квіток на парасолю віддайте Федькові. Здоровлю всіх. Не згадуйте лихом. Ключі на комоді.

Прийміть слова признання високого поважання та приязни і т. д. Тихомирів".

(Переклав **М. Н.**).

*) Піоніри — члени орґанізації, яку до деякої міри можна би порівняти до пласту, одначе піоніри займаються не так пластунством, як політиканством.

**) Домробітниця — домашня робітниця, помічниця, наймичка.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(26)

На переді кождого човна сидів один з тих післанців, котрих ватажок вислав кілька годин тому. Це було доказом того, що він посилав їх за тими білими людьми, які сиділи в човнах. Таксамо сиґнал ватажка значив, що все йде, як бажано, й вони можуть спокійно висісти на берег. Коли човни пристали до берега, з них вискочили післанці, а за ними пів тузина білих людей, дуже неприємних на вигляд.

Та найбільше неприємне й люте обличча було в їх бородатого старшого, якого привітливо стрівув ватажок дикунів. „Де є той білий чоловік, про якого мене повідомили твої післанці?" — запитав ватажка той бородатий. „Ось сюди ходім, пане", відповів ватажок. „Він спить в моїм селищу". „Тримайся нашої сторони, а я тобі дам амуніції та крісів" — говорив бородатий білий. Ватажок привів усіх білих до сплячого Тарзана.

—o—

Білі підкралися нишком до Тарзана й кинулися на нього всі відразу. Ватажок дикунів глянув в обличча сплячого Тарзана й побачив, що на ньому грала спокійна усмішка. Шість білих напрягали всі зусилля, щоб звязати Тарзана, який вже очуняв від сну. Тарзан спробував рвануися й відкинути напасників геть, та вже було пізно. Шнуром звязали вже його ноги й міцно крутили за спиною руки.

—o—

Потім кинули його на землю горілиць. Тут Тарзан побачив, що перед ним стоїть бородатий Росіянин, його заклятий ворог, Роков. Роков, злісно вдивляючися в очі Тарзана, дав йому кілька сильних копняків під бік. „Отце тобі привіт", говорив Роков. „Ти знову попався в наше сильце, свинтуху. Ти ще й досі не знаєш, що тобі треба триматися для спокою подалі від Рокова? Отже сьогодня мої приятелі-людоїди добре повечеряють твоїм свіжим мясом. Вони недавно зїли твою дружину й сина".